

Μέγας Ευθύμιος: Ο ήλιος της ερήμου

/ [Πεμπτουσία](#)

Αληθινά κράζει ο προφήτης: «Αγαλλιάσθω η έρημος και ανθήτω ως κρίνον». Με τη θρησκεία του Χριστού γεμίσανε οι ερημιές από αγίους ανθρώπους, από άνθη πνευματικά. «Και αντί της στιβής, αναβήσεται κυπάρισσος, αντί δε της κονίζης, αναβήσεται μυρσίνη». Και ο υμνωδός για τον καθένα απ' αὐτοὺς τους αγγελικούς κατοίκους της ερήμου, που είχανε το δάκρυ καθημερινό, αλλά όχι το δάκρυ της απελπισίας, αλλά της κατανύξεως το «χαροποιόν δάκρυον» ψέλνει παθητικά: «Ταῖς των δακρύων σου ροαῖς, της ερήμου το άγονον εγεώργησας, και τοῖς εκ βάθους στεναγμοῖς εἰς εκατόν τοὺς πόνους εκαρποφόρησας, και γέγονας φωστήρ, τη οικουμένη λάμπων τοῖς θαύμασι, Ευθύμιε πατήρ ημῶν όσιε. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τας ψυχὰς ημῶν.»

[megevfimi2](#)

Ο άγιος Ευθύμιος ο Μέγας, που εορτάζει τη μνήμη του η Εκκλησία στις 20 του Ιανουαρίου, εστάθηκε ένας από τους φωστήρες της ασκητικής πολιτείας. Γεννήθηκε στη Μελιτηνή της Αρμενίας στα 377 μ.Χ. Αληθινά εκ κοιλίας μητρός ήτανε αγιασμένος, γιατί αφοσιώθηκε στο Θεό από τριών χρονών παιδί. Ο Κύριλλος ο Σκυθοπολίτης, που μόνασε στο κοινόβιο του αγίου Ευθυμίου ύστερα από την κοίμηση του αγίου, γράφει πως από τα πρώτα χρόνια της ηλικίας του το στόμα του αενάως δοξολογούσε το Θεό, η χαρά του ήτανε να πηγαίνει στην εκκλησία και να ακούγει τα άγια γράμματα με φόβο και κατάνυξη. «Τον δε μεταξύ χρόνον, οἱκοι εσχόλαζεν εν τε τη προσευχή και τη ψαλμωδία και ταῖς των θείων λόγων αναγνώσεσι, διανυκτερεύων τε και ημερεύων, ειδώς ότι ο μελετών εν νόμῳ Κυρίου ημέρας τε και νυκτός έσται ως και το ξύλον το πεφυτευμένον παρά τας διεξόδους των υδάτων, ο τον καρπόν αυτού δώσει εν καιρώ αυτού».

Σαν έγινε 29 χρονών, πήγε στα Ιεροσόλυμα και προσκύνησε τους αγίους Τόπους, έπειτα επισκέφθηκε τους πατέρας της ερήμου και τέλος κατοίκησε σ' ένα σπήλαιο της λαύρας του Φαράν, κ' έζοϋσε με τέλεια ακτημοσύνη, πλέκοντας ψάθες για τη συντήρησή του. Εκεί κάθισε πέντε χρόνια, μ' έναν άλλον ασκητή Θεόκτιστο. Μετά τα πέντε χρόνια πήγανε από το Φαράν και ήβρανε μέσα σ' ένα ξεροπόταμο, που το

λένε τώρα Ουάντι Δαμπόρ, ένα σπήλαιο απόγκρεμο, κ' ἐκεῖ κατοικήσανε. Με τον καιρό πληθύνανε οι αδελφοί, και στο τέλος κάνανε ένα μοναστήρι κοινόβιο, το πρώτο που γίνηκε στην Παλαιστίνη, και μέσα σ' αὐτὸ οι μοναχοὶ ζούσανε με ἄκραν αυστηρότητα. Ο μέγας Ευθύμιος, ο ηγούμενός του, ἔλεγε: «Οφείλει εἶναι ο μοναχὸς ὅλος οφθαλμός, πάντοθεν εαυτὸν περισκέπῃ κοιμήτον ἔχων πρὸς τὴν αὐτοῦ φυλακὴν τοῦ τῆς ψυχῆς ὄμμα, ὡς ἐν μέσῳ παγίδων διοδεύων αἰεί». Ἀπὸ τὴν αυστηρότητα τοῦ βίου κάποιοι μοναχοὶ ἀπαυδήσανε και θέλανε νὰ φύγουνε. «Τὰ κελλία στενὰ λίαν και ἀπαραμύθητα ἦσαν, οὕτως αὐτὰ τοῦ Μεγάλου Ευθυμίου κελεύσαντος».

Χρειάζεται πολὺ χαρτί και μελάνι γιὰ νὰ γράφει κανένας καταλεπτῶς τὴν πολιτεία τοῦ ἁγίου Ευθυμίου, τὰ λόγια τοῦ που σωθήκανε στο βίό του, τὰ θαύματά του και τὴν κοίμησή του. Ἡ αγιότητά του ἀκούσθηκε σ' ὅλη τὴ χριστιανοσύνη. Ονομάσθηκε «μέγας φωστήρ και ἥλιος τῆς ἐρήμου». Ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ στὶς 20 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 473 μ.Χ., ἡμέρα Σάββατο, σὲ ηλικία 97 χρονῶν. «Ἦν δὲ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀγγελικόν, ἡ ἔξις ἀπλάστος (ἀφελής, ἀπροσποίητη), τὸ ἦθος πραῦτατον, ἡ δὲ φαινομένη τοῦ σώματος αὐτοῦ ὅψις στρογγυλοειδής τε υπήρχε και φαῖδρά και λευκή και ευόμματος. Ἦν δὲ υποκόλοβος τὴν ηλικίαν και ολοπόλιος, ἔχων τὸν πῶγωνα μέγαν, φθάνοντα ἕως τῆς κοιλίας, και αἰσινὴ πάντα τὰ μέλη· οὔτε γὰρ οἱ οφθαλμοὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οδόντες ἢ ἕτερον μέρος τὸ παράπαν ἐβλάβη ἀλλὰ στερρός τε και πρόθυμος ὧν ἐτελειώθη».

Ἐνα ἀπὸ τὰ πολλὰ θαύματα που ἔκανε εἶναι και τὸ ἀκόλουθο, που τὸ διηγήθηκε στὸν Κύριλλο, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὸ βίό του ἁγίου Ευθυμίου, ἑνὸς φύλαρχος Σαρακηνός, Τερέβωνας λεγόμενος, γιὰ τὸν πάππο του που εἶχε τὸ ἴδιο ὄνομα και που τὸν ἐγίανε ὁ ἅγιος. Αὐτὸς λοιπὸν οἰερό - Τερέβωνας, τὸν καιρὸ που ἦταν ἀκόμα παιδί παράλυσε τὸ μισὸ κορμί του, τὸ δεξιὸ μέρος, ἀπὸ τὸ κεφάλι ἕως τὰ πόδια. Ὁ πατέρας του Ἀσπέβετος, που ἦτανε κι αὐτὸς φύλαρχος, ἦτανε ἀπαρηγόρητος, γιὰτί οἱ γιαιοροὶ δὲν μπορέσανε νὰ δώσουνε ωφέλεια στο παιδί του. Βρισκότανε στὴν Ἀραβία κ' εἶχανε στήσει τὰ τσαντήρια τους. Ὅπου, μιὰ νύχτα, βλέπει τὸ ἀρρωστο παιδί στὸν ὕπνο του ἕναν καλόγερο με μακριὰ γενειάδα και τοῦ λέγει: «Τὶ ἀσθένεια ἔχεις;» Κ' ἐκεῖνο ἔδειξε τὸ παράλυτο μέρος τοῦ κορμιοῦ του. Κι ὁ μοναχὸς τοῦ λέγει πάλι: «Ὅ, τι τάξεις στο Θεό, θα τὸ κάνεις, ἀν ἐλευθερωθεῖς ἀπὸ τὴν ἀρρώστια;» Και τὸ παιδί εἶπε: «Ναι». Τότε τοῦ λέγει ὁ γέροντας: «Εγὼ εἶμαι Ευθύμιος, που κάθουμαι στὴν ἐρήμο, δέκα μίλια ἀνατολικά τῆς Ἱερουσαλήμ, μέσα στο ξεροπόταμο που εἶναι νοτινὰ ἀπὸ τὸ δρόμο που πηγαίνει στὴν Ἱεριχώ. Ἀν θέλεις νὰ θεραπευθεῖς, ἔλα σὲ μένα κι ὁ Θεὸς θα σε γιοτρέψει».

Τὸ πρωί, εἶπε τὸ ὄνειρο τὸ παιδί στὸν πατέρα του, κ' ἐκεῖνος ἀμέσως πρόσταξε νὰ σηκώσουνε τὶς τέντες και νὰ τραβήξουνε κατὰ τὸ μοναστήρι τοῦ ἁγίου Ευθυμίου,

που το βρήκανε ρωτώντας. Οι μοναχοί, σαν είδανε το πλήθος των βαρβάρων, φοβηθήκανε. Μοναχά ο Θεόκτιστος κατέβηκε και τους ρώτησε τι ζητάνε. Κ' εκείνοι του είπαν «τον Ευθύμιο, το δούλο του Θεού». Επειδή όμως ο άγιος Ευθύμιος ησύχαζε κ' είχε δώσει παραγγελία να μην τον ανησυχήσουνε ως το Σάββατο, είπε στον Ασπέβετο να περιμένουνε. Αλλά ο δυστυχής πατέρας του έδειξε το παιδί που κειτότανε ξυλιασμένο και τον παρακάλεσε να τον λυπηθεί. Τότε ο Θεόκτιστος πήγε και είπε στον άγιο την ιστορία. Κ' εκείνος κατέβηκε, και σαν είδε το παιδί, έκανε προσευχή πολλήν ώρα, ύστερα το σταύρωσε, και παρευθύν έγινε καλά ο Τερέβωνας. Βλέποντας οι Αραπάδες αυτό το θαύμα, γονατίσανε και φιλούσανε τα πόδια του αγίου, και τον παρακαλούσανε να τους βαπτίσει. Τότε ο άγιος παράγγειλε να κάνουνε μία μικρή κολυμβήθρα σε μια γωνιά της σπηλιάς, που σώζονταν ως τον καιρό που ταέγραφε ο Κύριλλος, κι άφοῦ τους κατήχησε, τους βάπτισε. Τους κράτησε στο μοναστήρι σαράντα μέρες για να τους διδάξει τα της θρησκείας, κ' ὕστερα φύγανε. Ένας μοναχά απόμεινε στο μοναστήρι, ο θεῖος του Τερέβωνα, Τερέβωνας κι αὐτός, αδελφός της μητέρας του, και χειροτονήθηκε καλόγηρος, και μοίρασε όλα τα υπάρχοντά του στους φτωχούς, αφού έδωσε πολλά χρήματα για να μεγαλώσουνε το μοναστήρι. Στάθηκε τύπος και υπογραμμός στην ευσέβεια, και κοιμήθηκε εν ειρήνῃ.

Μια Κυριακή λειτουργούσε ο άγιος Ευθύμιος, και κατά τα συνηθισμένα κάποιος ευλαβέστατος μοναχός Δομετιανός στεκότανε στα δεξιά της αγίας Τραπέζης βαστώντας το λειτουργικό ριπίδι, κι ὁ Μαρίνος ο Σαρακηνός στεκότανε κοντά στο θυσιαστήριο, ακουμπώντας τα χέρια του στα κάγκελα. Άξαφνα βλέπει φωτιά να κατεβαίνει από τον ουρανό και να απλώνεται απάνω στο θυσιαστήριο σαν νάτανε σεντόνι πύρινο, και σκέπασε το μέγα Ευθύμιο και το μακάριο Δομετιανό. Και έμεινε έτσι σ' ὅλο το χερουβικό. «Τούτο δε το θαύμα ουδείς είδεν ειμή οι ὄντες του πυρός ἔνδον, και Τερέβων, και ο Χρυσίππου αδελφός Γαβρήλιος ο Καππαδόκης, ευνούχος ὡν από γεννήσεως και δι' εἴκοσιπέντε ενιαυτῶν τότε εἰς την ἐκκλησίαν προσελθῶν. Φόβῳ τοίνυν συσχεθεῖς ο Τερέβων, ἐφυγεν εἰς τα ὀπίσω, και ἀπό τότε οὐκέτι προέθετο ἐπιστηρίζεσθαι τῷ καγκέλῳ τοῦ ιερατείου, καθ' ἣν εἶχε συνήθειαν τολμηρῶς και θρασέως τούτο ποιεῖν κατὰ την ὥραν της θείας προσκομιδῆς, ἀλλ' ὀπίσω πλησίον της θύρας της ἐκκλησίας ἵστατο, μετὰ φόβου και ευλαβείας κατὰ την της συνάξεως ὥραν κατὰ την κελεύουσιν ἐντολήν ευλαβεῖς ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ και μὴ καταφρονητάς».

Πηγή: Ασάλευτο Θεμέλιο, Ακρίτας 1996.